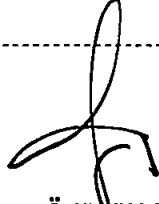

Tarih : 18/7/2024

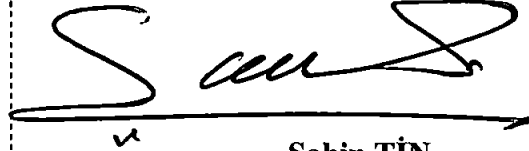
Sayı : 66

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

Ömer ÖZMEN
Aydın Milletvekili

Şahin TİN
Denizli Milletvekili

18 Temmuz 2024
18 Temmuz 2024

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Tarih: 18-7-2024	Esas No: 2/2293

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIĞI
18 Temmuz 2024
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
18 Temmuz 2024
No: 146112

Orhan Akar
Bayburt M.V.

Canik Öcker
Denizli M.V.

Resul Kurt
Adıyaman M.V.

MURAT KAYA
Sakarya M.V.

Ali Kıraklı
Mersin M.V.

Saffet Bozkurt
Zonguldak Milletvekili

Kazım Elmas
Giresun Milletvekili

Latif SELVI
Konya M.V.

Fehmi Alpay ÖZALAN
İzmir M.V.

Selami ACTINOL
Erzurum M.V.

Latif ÖZALAN
Erzurum M.V.

Abdullahin İbrahim
ERZURUM M.V.

Mehmet Emin D
Erzurum mu

Alper Mertoglu
Rize

Sunay Karamik
Adana

Mahmut Ridvan NAZIRLI
Elazığ M.V.

Süleyman SAHAN
YOZGAT mu

Tahir AKYÜREK
Konya M.V.

Cemil Yama
Kocaeli mu

Mehmet Faruk Pınarbaşı
S.URFA M.Üsk.

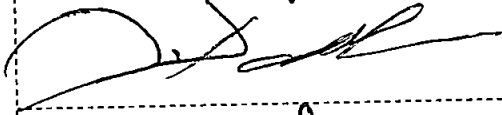
Bahçe SİĞİR
İST. M.V.

İbrahim EYYÜPOĞLU
SANLIURFA M.V.

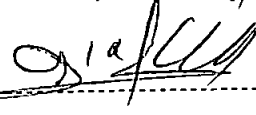
Gülden Kocacı
Tekirdağ M.V.

Yücel ARAN Haungutlar
İSTANBUL M.V.

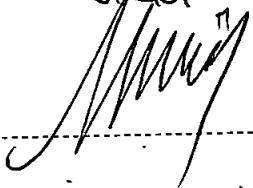
Prof Dr Abdurrahman Duvak
Sarıyer M.Ü.

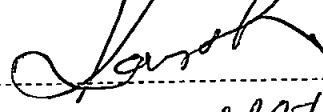
Ummü Gülşen ÖZME
İstanbul

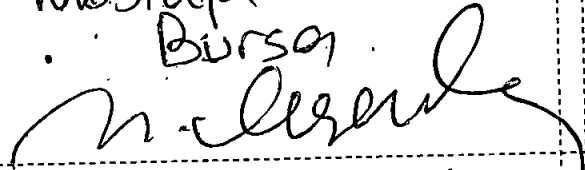
Mustafa ÖZÜZ
Burdur M.Ü.

Yasar Kırkpınar
İzmir Milletvekili

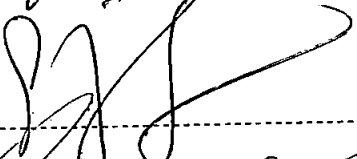

Mustafa Varank
Bursa

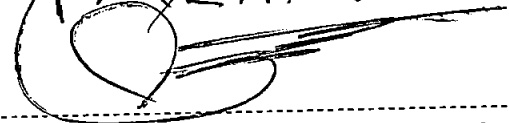

Alptuğ
Mehmet Var GÜLÖZ
İstanbul M.Ü.

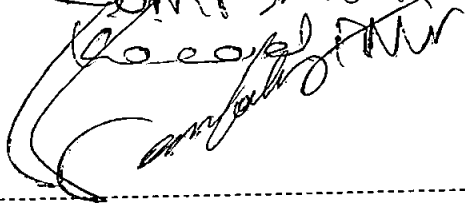
Sayın Bayan ÖZSOY
KAYSERİ

M. Nafiz Arçın
Bursa M.Ü.

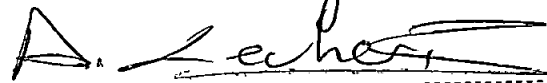

Zami Saçcı
Kocaeli M.Ü.

Mehmet Ali Caheri

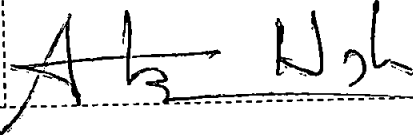
Sarıyer /

Ömer Özgür Bilal DEĞİLEN
Kahramanmaraş M.Ü.

Atay HŞW
Antalya Milletvekili

Ş. Ali İsmail
Karabük Mu.
~~Ş. Ali İsmail~~

Merhan GÜL
Sirt Mu.
~~Ş. Ali İsmail~~

Progr. An. Eni Kest
Şengir Mu.
~~Ş. Ali İsmail~~

Mustafa Alkan
Adıyaman Mu.
Mustafa Alkan

ARSENIO TUTAB
Sirt Mu. U. U. U.
Mustafa Alkan

Canlılık Ağaç
İğdir Mu.
Mustafa Alkan

Şirak Astele
Adana Mu.
~~Ş. Ali İsmail~~

Adem Galin
Kars Mu.
Mustafa Alkan

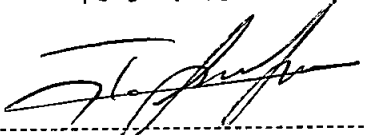
Çen Şahn
Karabük Milletvekili
Mustafa Alkan

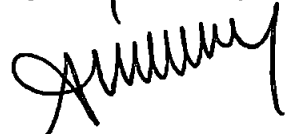
Mehmet Eşref Şahin
Gaziantep Mu.
Mustafa Alkan

Ejder Acikkapı
Şirak Mu.
Mustafa Alkan

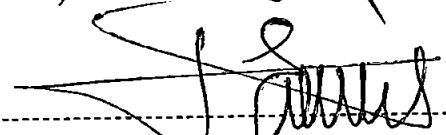
Mustafa Haban Özer
Konya Milletvekili
Mustafa Alkan

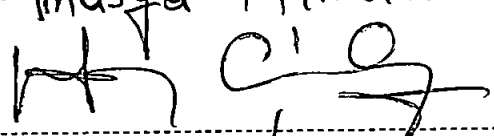
Reker Kolerçi
AZIY MV.

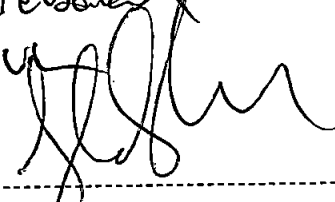
TUĞRA IŞIK ERAN
İSTANBUL MV.

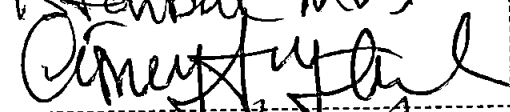
Cevahir Asuman JARMAI
Sarıyer MV.

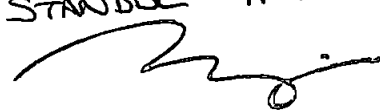
Rukiye Toy
Diyar

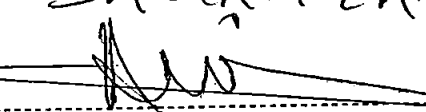
İsmail Erdem
İstanbul

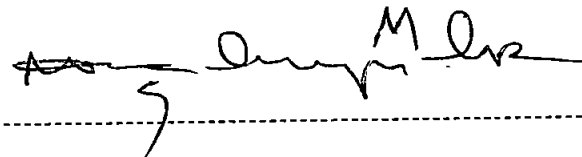
Hasan ÇİLEZ
Amasya Milletvekili

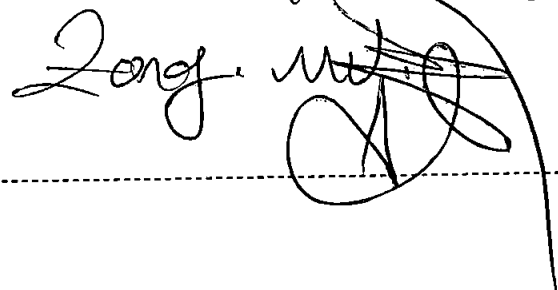
Habib Keremler
İSTANBUL

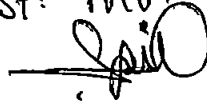
Cemeyt Yüksel
İstanbul MV.

RİMEYSA KADAK
İSTANBUL MV.

Ali İsmail
SABAKTA

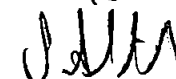
Yüksel Bekmeçer
Bolu MV.

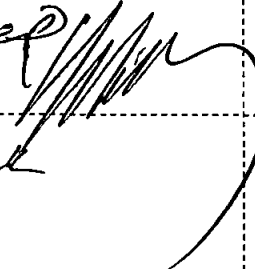
Ahmet Gökdoğan
Zong. MV.

Şeydi KARSLI
İst. Mu.

Ömer FABRİ
İz. M.İ.

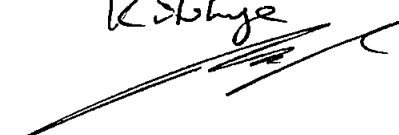
Mustafa YAVUZ
Bursa Mu.

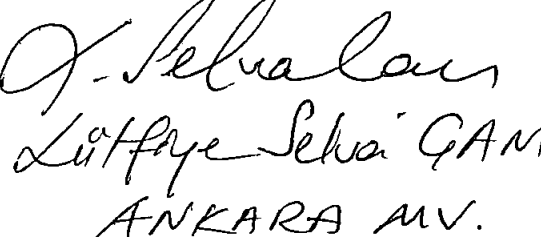
SEDA SARIBAŞ
AYDIN MU.

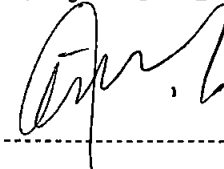
İrfan Geliköten
Sarıca tepesi

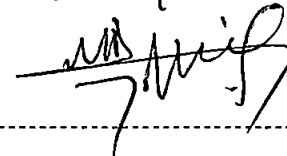
Yusuf Zeynep Aldemir
Dardanel

Ercan ÖZTÜRK
ÖZTÜRK

İsmail Gökler RAYOZU
Kiblice

Ş. Selvaçan
Lutfiye Şevki ÇAM
ANKARA MU.

Yıldız Kemal SÜSLÜ
İSTANBUL MÜHÜRÜ

Mehmet DEMİR
Kızılay Mu.

Süleyman Kocacık
Etiler Mu.

GENEL GEREKÇE

Kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarların korunması, zararların tazmin edilmesi, çevresel tehlikelerden korunmasının sağlanması, tüketiciyi aydınlatıcı ve bilinçlendirici önlemlerin alınması, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerinin özendirilmesi ve bu konulardaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmelerinin teşvik edilmesi amacıyla 2013 yılında 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kabul edilmiştir. Finansal hizmetlerin dağıtım kanallarının sürekli bir gelişim içinde olması ve bu çerçevede ülkemizde belirlenen dijital dönüşüm stratejileri 6502 sayılı Kanunun mevcut hükümlerinin gözden geçirilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu kapsamda Kanun Teklifi ile;

- Bankacılık mevzuatına uyum sağlanması amacıyla tüketicilere yönelik kredi sözleşmelerinin kurulması ve sona erdirilmesine ilişkin şekil şartı yeniden düzenlenmekte,
- Doğrudan satış sistemine ilişkin hususlar 6502 sayılı Kanun metninde daha detaylı düzenlenerek tarafların hak ve yükümlülükleri belirgin hale getirilmekte,
- Reklam Kurulunca uygulanan mevcut idari para cezaları yeniden düzenlenmek suretiyle ticari reklam ve haksız ticari uygulamalarına ilişkin denetimlerde etkinliğin sağlanması, tüketicilerin yanıtılmasının ve istismar edilmesinin önüne geçilmesi, kamu yararının korunması ve kamu düzeninin sağlanması amaçlanmakta,
- Ticari reklam ve haksız ticari uygulamalara ilişkin hükümlerin ihlalden kaynaklanan idari işlemlere ilişkin dava süreçlerinin neden olacağı kamusal maliyetler ile ihlalin ve sürecin hızlı ve kesin bir şekilde sonlandırılması sayesinde elde edilecek kamusal faydalar dikkate alınarak, uzlaşma müessesesinin ticari reklam ve haksız ticari uygulamalara ilişkin hükümler için de uygulanmasına imkân tanınmakta,
- Yurt içinde yerleşik pazar yerlerinin rekabet gücünün artırılarak yurt dışı menşeli pazar yerlerine karşı korunması, istihdam seviyesinin artırılması ve ihracat artışına hız kazandırılarak daha çok işletmenin ihracata yönelmesinin sağlanması amacıyla destekleyici tedbirler alınması öngörülmektedir.

Ayrıca Kanun Teklifi ile; Anayasa Mahkemesinin iptal kararları dikkate alınarak Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun gelirleri 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun Muafiyetleri ve Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanunda düzenlemekte ve kurumun görevlerini yerine getirmesi için faaliyet yürütenlere ödenecek ödül ve burslar ile ilgili usul ve esaslar belirlenerek uygulamada herhangi bir boşluk oluşmamasının temin edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 - 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 119 uncu maddesinin (ç) bendiyle 2690 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin hükmü Anayasa Mahkemesinin 7/12/2023 tarihli ve E:2021/125, K:2023/213 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Yine TENMAK'ın kuruluşuna ilişkin 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Kurum gelirleri" başlıklı 686 ncı maddesi Anayasa Mahkemesinin 13/9/2023 tarihli ve E:2020/46, K:2023/149 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Madde ile, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları dikkate alınarak TENMAK'ın gelirlerine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 2 - Madde ile, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 119 uncu maddesinin (c) bendiyle 2690 sayılı Kanuna eklenen ek 4 üncü maddenin iptaline ilişkin Anayasa Mahkemesinin 7/12/2023 tarihli ve E:2021/125, K:2023/213 sayılı kararına istinaden düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Diğer yandan TENMAK'ın kuruluşuna ilişkin 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 681 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan "... bu amaçla Kurum tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde ödül ve burs vermek," kısmının ve 683 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "(i) Kurumun görevlerini yerine getirmesi için yürüteceği faaliyetler sırasında yapacağı ücret, telif, işlenme ücreti, ödül, burs, proje teşvik ikramiyesi ve benzeri ödemelerin tutar veya üst limitlerini belirlemek." hükmünün, Anayasa Mahkemesinin 13/9/2023 tarihli ve E:2020/46, K:2023/149 sayılı kararıyla iptal edilmesi dikkate alınarak maddeyle, uygulamada boşluk doğacak hususlarda mevcut madde hükmüyle uyumlu olacak şekilde düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

MADDE 3 - 5411 sayılı Bankacılık Kanununda yer alan, sözleşmelerin yazılı olarak veya uzaktan iletişim araçlarıyla mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın ilgili mevzuat çerçevesinde yazılı şeklin yerine geçebileceğinin belirlendiği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve tüketici kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulabileceğine ilişkin düzenlemeyle uyum sağlamak amacıyla 6502 sayılı Kanun kapsamındaki kredi veren ile tüketiciler arasındaki sözleşmelerin şekil şartı yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 4 - Finansal hizmetlerin dağıtım kanallarının sürekli bir değişim ve yenilik içinde olması, ülkemizin dijital dönüşüm stratejileri ile uyumun sağlanması amacıyla tüketici kredisi sözleşmelerinin yazılı usul yanında elektronik yöntemler ile akdedilmesine imkan sağlanmış olup tüketicinin kredi sözleşmesine bağlı olarak açılan hesabın kapatılmamasına ilişkin talebini yazılı usule ek olarak kalıcı veri saklayıcısıyla da iletebilmesine imkan sağlanmıştır. Tüketici kredisi sözleşmelerinin mesafeli yolla uzaktan iletişim araçlarıyla kurulabildiği göz önünde bulundurularak sözleşmeye bağlı diğer işlemlerin de kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla elektronik ortamda uzaktan yapılabilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 5 - 6502 sayılı Kanun kapsamındaki konut finansmanı kuruluşu ile tüketiciler arasındaki sözleşmelerin şekil şartı, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu dikkate alınarak yeniden düzenlenmekte ve sözleşmelerin mesafeli olarak kurulmasına imkan tanınmaktadır.

MADDE 6 - Finansal hizmetlerin dağıtım kanallarının sürekli bir değişim ve yenilik içinde olması, ülkemizin dijital dönüşüm stratejileri ile uyumun sağlanması amacıyla tüketici kredisi sözleşmelerinin yazılı usul yanında elektronik yöntemler ile akdedilmesine imkan sağlanmış olup tüketicinin kredi sözleşmesine bağlı olarak açılan hesabın kapatılmamasına ilişkin talebini yazılı usule ek olarak kalıcı veri saklayıcısıyla da iletebilmesine imkan

sağlanmıştır. Konut finansmanı sözleşmelerinin mesafeli yolla uzaktan iletişim araçlarıyla kurulabileceği göz önünde bulundurularak sözleşmeye bağlı diğer işlemlerin de kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla elektronik ortamda uzaktan yapılabilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 7 - 6502 sayılı Kanununun 47 nci maddesinin son fıkrasında yer alan düzenlemede sadece doğrudan satış uygulama usul ve esaslarının yönetmelik ile düzenleneceği ifadesine yer verilmiş olup, doğrudan satışların Kanuna yeni bir madde olarak eklenmesi nedeniyle 47 nci maddede yer alan doğrudan satışlar ibaresi fıkra metninden çıkarılmaktadır.

MADDE 8 - Halihazırda iş yeri dışında kurulan sözleşmelere ilişkin 47 nci maddede yönetmelikle düzenlenmesi öngörülen doğrudan satış sistemleri Kanuna eklenen 47/A maddesiyle ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Maddenin ilk fıkrasında doğrudan satış sisteminin ve bu sistemde faaliyet gösteren doğrudan satıcının tanımına ve özelliklerine yer verilmiştir. İkinci fıkrada, doğrudan satış faaliyetinde bulunmak isteyen şirketlere sermaye şirketi olarak kurulma zorunluluğu ile birlikte yönetmelikle belirlenen diğer koşulları sağlama şartı getirilmiştir. Doğrudan satış sisteminin ayırıcı özelliklerine ilişkin üçüncü fıkrada, sisteme dahil olanların ve tüketicilerin mağduriyet yaşamalarının önlenmesi amacıyla, sistemden elde edilecek kazancın ağırlıklı olarak sisteme yeni doğrudan satıcılar kazandırılması ve bu sayede ortaya çıkan menfaatlerin dağıtılması üzerine kurulamayacağı, mal veya hizmetin tüketicilere satışını esas alması gerektiği ve sistemin temel özelliği gereği sisteminin somut özelliklerinin her bir satış sistemi özelinde değerlendirilmesi gereği de göz önünde bulundurularak diğer ilkelerin yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir. Dördüncü fıkrada sisteme girişte ve sonrasında tüketiciye satışı öngörülen mal veya hizmeti içermeyen herhangi bir bedel veya borç altına sokan belge alınamayacağı düzenlenerek sistemin mal veya hizmet satışı odaklı işleminin sağlanması hedeflenmiştir. Beşinci fıkrada tüketicilerin herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin cayma hakkını kullanabileceği düzenlenmiştir. Altıncı fıkra ile tüketicilerin cayma hakkına ve diğer hususlara ilişkin taleplerini kolayca bildirebilmelerini sağlamak amacıyla doğrudan satış şirketlerine buna yönelik sistem kurma yükümlülüğü getirilmiştir. Yedinci fıkra ile de doğrudan satış sistemlerine ilişkin diğer usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir.

MADDE 9 - Maddede yapılan değişiklikle, 6502 sayılı Kanununun 77 nci maddesinin on ikinci ve on üçüncü fıkralarında yer alan mevcut idari para cezaları alt ve üst sınırları belirlenmek suretiyle yeniden düzenlenmiş ve Reklam Kuruluna bu sınırlar dahilinde aykırılığın haksızlık içeriği, aykırılık dolayısıyla elde edilen menfaatin veya neden olunan zararın büyüklüğü ile aykırılığı gerçekleştirenin kusuru ve ekonomik durumu gibi hususları dikkate alarak idari para cezası verme yetkisi tanınmıştır. Halihazırda ticari reklam ve haksız ticari uygulamalar hakkında maktu olarak belirlenmiş olan idari para cezaları çoğu zaman yetersiz kalarak cezaların caydırıcılık özelliğini karşılayamaz hale gelmiştir. Bu çerçevede caydırıcılığın artırılarak tüketicilerin etkin şekilde korunabilmesi amacıyla madde metninde değişikliğe gidilmektedir. Diğer taraftan, madde metnine eklenen ölçütlerle Kurula tanınan takdir yetkisi belirli kriterlere bağlanarak hukuki belirliliğin ve güvenliğin sağlanması hedeflenmiş ve ayrıca ceza sistematiği açısından ölçülülük ilkesine uygun ceza tesisi amaçlanmıştır. Hukuk devleti ilkesinin bir gereği ve ceza hukukunun temel prensiplerinden olan ölçülülük ilkesinin temel alt ilkeleri olan elverişlilik, gereklilik ve orantılılık ilkeleri doğrultusunda önlemin; ulaşılmak istenen amaç için elverişli olması, amaç bakımından gerekli olması ve haksızlığın içeriği ve fiilin ağırlığı ile orantılı olması gereklilikleri göz önüne alınmak suretiyle küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerdeki işlem ve gelir hacmi farklılığı da dikkate alınarak ticari reklam ve haksız ticari uygulamaların denetiminde etkinlik sağlanması,

tüketicilerin yanıltılmasının ve istismar edilmesinin önüne geçilmesi, kamu yararının korunması ve kamu düzeninin sağlanması hedeflenmektedir.

Ceza hukukunun temel ilkelerinden olan cezai müeyyidelerin caydırıcılık özelliğinin karşılanması, kabahatin haksızlık içeriği ve fiilin ağırlığı ile orantılı idari yaptırım öngörülmesiyle kabahatlerin ve yaptırımlarının koşullarının açık ve doğru olarak tanımlanması amacıyla 6502 sayılı Kanununun 77 nci maddesinin on beşinci fıkrasında değişiklik yapılmıştır. Bilgi ve belge sunma yükümlülüğüne aykırı fiilin gerçekleştiği tarih ile aykırılığın tespit edildiği tarihin farklı yıllara denk düştüğü durumlarda, muhataplar hakkında dikkate alınacak gayrisafi gelir tutarları ve alt sınırlar farklılaşmaktadır. İdari para cezasının muhataplarına hakkaniyet çerçevesinde uygulanabilmesi için bilgi ve belge sunma yükümlülüğüne aykırılık nedeniyle uygulanacak idari para cezasının belirlenmesinde aykırı fiilin gerçekleştiği tarihin esas alınacağı hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca ölçülülük ilkesi dikkate alınarak gayrisafi gelirin vergi dairesine bildirilmediğinin veya yanlış bildirildiğinin anlaşıldığı durumlarda cezaya esas gayrisafi gelirin tespit edilmesi olanağı ortadan kalktığı için halihazırda uygulanan maktu idari para cezası tutarı yeniden belirlenmekte ve aynı yıl içinde birden fazla bilgi ve belge sunma yükümlülüğüne aykırılık halinde uygulanması öngörülen tekerrür hükmü kaldırılmaktadır. Diğer taraftan, halihazırda 6502 sayılı Kanun kapsamında gayrisafi gelirini beyan etme zorunluluğu bulunmayan gerçek kişilerden kayıt ve belge düzenleme ya da saklama yükümlülüğü bulunmayanlar hakkında maktu idari yaptırım tutarı farklılaştırılmaktadır.

6502 sayılı Kanununun 77 nci maddesinin on yedinci fıkrasında 47/A maddesinde belirtilen yükümlülükler aykırı davranışlar hakkında uygulanacak idari yaptırımların detayları düzenlenmektedir. Bu kapsamda, doğrudan satış şirketlerinin sermaye şirketi olarak kurulmaması, yönetmelikte belirlenecek diğer ilkelere uymaması, doğrudan satış sisteminin sisteme yeni kişiler katılması üzerine kurulması ve mal ve hizmet satışını esas almaması durumlarında caydırıcı idari para cezaları öngörülmekte ve doğrudan satış sistemine ilişkin diğer yükümlülükler aykırılık halinde her bir tüketici işlemi için ayrı ayrı idari para cezası öngörülmektedir. Diğer taraftan, tüketicilerin cayma hakkını kullanabilmesi ve bilgilendirilmesi için sistem kurulmasının sağlanması amacıyla bu yükümlülüğü ihlal eden muhatapların öncelikle sistemi kurmaları yönünde uyarılması, bu uyarıya karşın tüketicinin korunması ve haklarını kullanması bakımından son derece önemli bir rol oynayan sistemin hayata geçirilmemesi halinde caydırıcı bir idari para cezasının uygulanması öngörülmektedir.

MADDE 10 - 6502 sayılı Kanununun 77/A maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmak suretiyle, halihazırda uzlaşma müessesesi kapsamında bulunmayan Reklam Kurulu tarafından verilen idari para cezalarında da muhataplara uzlaşma imkanı tanınmaktadır. Bu sayede, ticari reklam ve haksız ticari uygulamalara ilişkin hükümlerin ihlalden kaynaklanan idari işlemlere ilişkin dava süreçlerinin neden olacağı kamusal maliyetler ile ihlalin ve sürecin hızlı ve kesin bir şekilde sonlandırılması sayesinde elde edilecek kamusal faydalar dikkate alınarak, Kanunun diğer hükümlerinin ihlali halinde mevcut durumda uygulanmakta olan uzlaşma müessesesinin ticari reklam ve haksız ticari uygulamalara ilişkin hükümler için de uygulanmasına imkan tanınmakta ve aynı Kanun kapsamında cezaya muhatap olan gerçek veya tüzel kişilere uzlaşma imkanı bakımından eşitlik sağlanmaktadır. Ayrıca, halihazırda 6502 sayılı Kanun kapsamında idari para cezaları Reklam Kurulu, Bakanlık veya Bakanlığın yetki devriyle taşrada ticaret il müdürlüklerince verilmekte olduğundan ve valiliklerce idari para cezası verilemediğinden yapılan değişiklikle 77/A maddesi Kanununun 78 inci maddesi ile uyumlu hale getirilmektedir.

MADDE 11 - Ülkemizde elektronik ticaret hacmi 2023 yılında %119,67 oranında artış göstermiş, yurt içinde yerleşik pazar yerlerinde faaliyet gösteren işletme sayısı ise 539.808'e ulaşmıştır. 2024 yılı mayıs ayı itibarıyla bu işletmelerin yaklaşık 70.000'i söz konusu pazar

yerleri üzerinden yaklaşık 19 milyar TL tutarında yurt dışı satış gerçekleştirmiş olup önümüzdeki birkaç yıl içinde pazar yerleri üzerinden yurt dışına satış yapan işletme sayısının 200.000'in üzerine çıkması, yurt dışı satış tutarının ise 400 milyar TL'ye ulaşması hedeflenmektedir.

Ancak güçlü sermaye yapısına ve yıkıcı rekabet gücüne sahip bazı küresel e-ticaret pazar yerlerinin ülkemize yönelik faaliyetlerine son bir yıl içinde hız verdiği, aşırı reklam ve indirim uygulamalarıyla tanınırlığını artırdığı ve yurt içi piyasada önemli ölçüde güç kazandığı görülmektedir. Bu durum yurt içinde yerleşik pazar yerlerinin rekabet güçleriyle birlikte pazar paylarının küçülmesi ve istihdamın azalması riskini doğurmaktadır. Bu nedenle yurt içinde yerleşik pazar yerlerinin rekabet gücünün artırılarak yurt dışı menşeli bu pazar yerlerine karşı korunması, istihdam seviyesinin artırılması ve ihracat artışına hız kazandırılarak daha çok işletmenin ihracata yönelmesinin sağlanması amacıyla destekleyici tedbirler alınması ihtiyacı hasıl olmuştur.

Bununla birlikte ülkemizin ihracata dayalı büyüme stratejisi kapsamında e-ihracatın genel ihracat içerisindeki payının %1,5'dan %10'a çıkarılması böylece dünyada hızla yükselmekte olan sınır ötesi e-ticaret pazarında ülkemiz ihracatçılarının etkin ve aktif bir şekilde rol alması hedeflenmektedir. Benzer şekilde, 2024-2026 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Programda da e-ihracatın desteklenerek, elektronik ticaret pazarında daha fazla ihracatçı firmanın etkin şekilde faaliyet göstermesinin sağlanmasına yönelik politikaların önemi vurgulanmıştır.

Dijital dönüşüm destekli bir ekonominin önemli bir parçası olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların yüksek teknolojiye yönelik yatırımlarının desteklenmesi sektörün rekabet gücünü artırırken, ekonomik büyüme, istihdam yaratma, teknolojik ilerleme ve sürdürülebilir kalkınma gibi pek çok alanda önemli faydalar sağlamaktadır.

Bu kapsamda, işletmelerin ürünlerini yurt dışı pazarlara ulaşturmalarını kolaylaştıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların sınır ötesi elektronik ticaret faaliyetlerinin yanı sıra yüksek teknoloji yatırımlarının teşvik edilmesi amacıyla pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcamalarının toplamının iki katının lisans ücretinin hesaplanmasına esas teşkil eden net işlem hacminden indirilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesinin 13/7/2023 tarihli ve E: 2022/109, K: 2023/125 sayılı Kararında; elektronik ticaret alanına yeni giren veya halihazırda bu alanda faaliyet gösteren piyasa aktörlerinin eşit şartlar altında rekabet edebilmesine imkân sağlamak ve belirli büyüklükteki işletmelerin serbest piyasa koşullarını bozucu şekilde faaliyet göstermesini engellemek amacıyla yapılan düzenlemelerde kamu yararı bulunduğu ifade edilerek sektörde adil şekilde işleyen rekabet ortamının korunmasına vurgu yapılmıştır. Bu minvalde, adil rekabet ortamının ve sektörün çok oyunculu yapısının korunması amacıyla yapılan düzenlemeyle tanınan indirim imkânından yararlanılabilmesi için elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminin, Kanun kapsamında yer alan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimlerinin toplamını ifade eden ve ETBİS verileri kullanılarak Bakanlıkça hesaplanan elektronik ticaret hacminin yüzde yirmisini aşmaması şartı getirilmektedir.

Belirtilen hadlerin aşılması durumunda, elektronik ticaret hacminin yüzde yirmisi olarak belirlenen haddin yüzde on beşinin altındaki had aşımının dikkate alınmamasına yönelik düzenleme ise küçük ölçekli sapsmaların lisans ücretleri üzerinde olumsuz etki yaratmasının engellenmesi ve işletmelerin ticari kararlarında öngörülebilirliğin artırılması amacıyla yapılmıştır.

MADDE 12 - Madde ile 2024 yılına ilişkin lisans ücretinin hesaplanmasında uygulanmak üzere, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının pazar yerleri üzerinden yurt

dışına yapılan satışlar ile yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcamalarının toplamının dört katının, 2025 yılına ilişkin lisans ücretinin hesaplanmasında ise söz konusu satış ve harcamaların üç katının net işlem hacminden indirilmesine, ayrıca 2024 yılı için lisans ücretinin hesaplanmasında yüzde yirmi şartının aranmamasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır

MADDE 13 - Yürürlük maddesidir.

MADDE 14 - Yürütme maddesidir.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun Muafiyetleri ve Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanunun 14 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun gelirleri

MADDE 14 - Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun gelirleri şunlardır:

- a) Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları.
- b) Kurum faaliyetlerinden elde edilecek gelirler.
- c) Yayın gelirleri.
- ç) Kuruma ait taşınır veya taşınmaz malların gelirleri.
- d) İşletme ve şirketler ile diğer birimlerden aktarılan gelirler.
- e) Radyoaktif atık yönetimi için Kuruma ödenen bedeller.
- f) Fikri ve sınai mülkiyet haklarından elde edilen gelirler.
- g) Kuruma yapılacak her türlü yardımlar, bağışlar ve vasiyetler.
- ğ) Diğer gelirler.

Bu gelirlere hesap yılı sonuna kadar harcanmayanlar bir sonraki yıla aktarılır.”

MADDE 2- 2690 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ek 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“EK MADDE 4- Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunda geçici olarak görevlendirilen mesleğe özel yarışma sınavıyla alınanlar ile teknik hizmetler sınıfına dâhil personele ve 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki sınırlamalara tabi olmaksızın öğretim üyelerine ödenecek ilave ücret, asgari ücretin üç katını aşmamak üzere Cumhurbaşkanınca belirlenir. Bu kapsamda ödenecek ilave ücretlerden damga vergisi hariç hiçbir kesinti yapılmaz.

Kurum, görev alanı ile ilgili konularda insan kaynağı yetiştirilmesi ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen üst limitler dahilinde, diğer mevzuatta yer alan sınırlamalara tabi olmaksızın Kurum tarafından çıkarılan yönetmeliğe göre ödül ve burslar verebilir.

Kurum tarafından desteklenen projelerde, proje süresiyle sınırlı olmak kaydıyla proje kapsamında ve projeye ilişkin hizmetlerde görev alan proje yürütücüsü, araştırmacı ve diğer personele ödenebilecek proje teşvik ikramiyesinin üst limiti asgari ücretin net tutarının dört katını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca belirlenir. Bu kapsamda yılda en fazla üç defa proje teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu ödemelerden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz. Kurum tarafından desteklenen projeler ile Kurum tarafından yürütülen dış destekli proje harcamaları için Kurumun uygun bulması durumunda ön ödeme yapılabilir. Desteklenen proje ve faaliyetler için öngörülen yılları bütçe ödeneklerinin ilgili tertiplerinde yer alan ödenekten harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesinin ilgili tertiplerine devren ödenek kaydedilir. Kurumda görevlendirilecek hakem, kurul ve komite üyeleri ile benzeri kişilere yapılacak ödemelerin üst limiti asgari ücretin net tutarının üç katını geçmemek üzere, diğer kanunlardaki düzenleme ve kısıtlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanınca belirlenir ve ilgililerine ödenir. Bu fıkraya göre aktarılacak tutarların harcanması, muhasebeleştirilmesi ve bu fıkra kapsamında yapılacak ön ödemelere ilişkin usul ve esaslar ile Kurumun bütçe ödeneklerinin kullanılması, tertipler arasında aktarma yapılması ve diğer bütçe işlemlerinin gerçekleştirilmesinde uygulanacak usul ve esaslar ile desteklenecek projelerin ilanı, değerlendirilmesi, seçimi ve diğer hususlar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.

Kurumun görevlerini yerine getirmesi için yürüteceği faaliyetler sırasında mevzuatı uyarınca proje bütçesi kapsamında ödenecek ücretler ile üçüncü fıkra uyarınca belirlenen üst limit dahilindeki ücret ve proje teşvik ikramiyesi tutarları Kurum Yürütme Kurulunca belirlenir.”

MADDE 3- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 22 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yazılı” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya mesafeli” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 4- 6502 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasına “tüketicinin aksine yazılı” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kalıcı veri saklayıcısıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- 6502 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yazılı” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya mesafeli” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 6502 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasına “tüketicinin aksine yazılı” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kalıcı veri saklayıcısıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- 6502 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “doğrudan satışlar,” ibaresi fıkra metninden çıkarılmıştır.

MADDE 8- 6502 sayılı Kanuna 47 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Doğrudan satış sistemi

MADDE 47/A – (1) Doğrudan satış sistemi, doğrudan satış şirketi tarafından oluşturulan ve iş sözleşmesi ile istihdam edilmeyen, bağımsız temsilci, distribütör, danışman ve benzeri isimlerle komisyon, prim, teşvik ve ödül gibi menfaatler karşılığında faaliyet gösteren doğrudan satıcıların tüketicilere mal veya hizmet pazarladığı satış sistemidir.

(2) Doğrudan satış şirketinin sermaye şirketi olması ve yönetmelikle belirlenen diğer koşulları sağlaması zorunludur.

(3) Doğrudan satış sisteminin, elde edilecek kazancın ağırlıklı olarak sisteme yeni doğrudan satıcılar kazandırılması ve bu sayede ortaya çıkan menfaatlerin dağıtılması üzerine kurulmaması, mal veya hizmetin tüketicilere satışını esas alması ve yönetmelikle belirlenen diğer ilkelere uygun olması gerekir.

(4) Doğrudan satıcılardan, sisteme dahil olmaları veya sistemde kalmaları için tüketiciye satışı öngörülen mal veya hizmeti içermeyen yenileme, paket, ücret, aidat ve benzeri isimler altında herhangi bir bedel veya borç altına sokan belge alınmaz. Doğrudan satış şirketinin belirlediği miktar ya da tutarda mal veya hizmet satın alınması doğrudan satıcının sistem içindeki seviyesini belirleyemez.

(5) Doğrudan satış sistemi kapsamında mal veya hizmet satın alan tüketici otuz gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim bu süre içinde doğrudan satıcıya veya doğrudan satış şirketine yöneltilmiş olması yeterlidir.

(6) Doğrudan satış şirketi, Bakanlıkça belirlenen hususlarda tüketicinin bilgilendirilmesini, talep ve bildirimlerini iletebilmesini sağlayan bir sistem kurmakla yükümlüdür.

(7) Doğrudan satış şirketinin, doğrudan satıcının ve tüketicinin hak ve yükümlülükleri, kapsam dışı sözleşmeler, mal veya hizmet satışı, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelik ile belirlenir.”

MADDE 9- 6502 sayılı Kanununun 77 nci maddesinin on ikinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümleleri aşağıdaki şekilde, on üçüncü fıkrasında yer alan “beş bin Türk Lirası” ibaresi “altmış bin Türk Lirasından altı yüz bin Türk Lirasına kadar” şeklinde, “elli bin Türk Lirası olarak” ibaresi “altı yüz bin Türk Lirasından altı milyon Türk Lirasına kadar” şeklinde değiştirilmiş, fıkranın son cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, on beşinci fıkrasında yer alan “edenler hakkında” ibaresi “edenlere”, “tespitinden” ibaresi “gerçekleştiği tarihten”, “durumlarda üç” ibaresi “durumlarda ön ödemeli konut satışlarında altı milyon Türk Lirası, diğer satışlarda bir” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya dördüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, son cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve on yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Aykırılık;

a) Yerel düzeyde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise yüz on bin Türk Lirasından bir milyon yüz bin Türk Lirasına kadar,

b) Ülke genelinde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise iki milyon iki yüz on bin Türk Lirasından yirmi iki milyon yüz bin Türk Lirasına kadar,

c) Süreli yayınlar aracılığıyla gerçekleşmiş ise (a) ve (b) bentlerinde belirtilen cezaların yarısı,

ç) Yerel düzeyde veya uydu üzerinden yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise altmış bin Türk Lirasından altı yüz bin Türk Lirasına kadar,

d) Ülke genelinde yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise altı yüz bin Türk Lirasından altı milyon Türk Lirasına kadar,

e) Uydu üzerinden yayın yapan televizyon kanalı veya internet aracılığı ile gerçekleşmiş ise altı yüz bin Türk Lirasından altı milyon Türk Lirasına kadar,

f) Kısa mesaj aracılığı ile gerçekleşmiş ise iki yüz seksen bin Türk Lirasından iki milyon sekiz yüz bin Türk Lirasına kadar,

g) Diğer mecralar aracılığı ile gerçekleşmiş ise altmış bin Türk Lirasından altı yüz bin Türk Lirasına kadar,

idari para cezası verilir. Reklam Kurulu, bu fıkra da alt ve üst sınırları belirtilen idari para cezalarını uygularken aykırılığın haksızlık içeriği, aykırılık dolayısıyla elde edilen menfaatin veya neden olunan zararın büyüklüğü ile aykırılığı gerçekleştirenin kusuru ve ekonomik durumu gibi hususları dikkate alır.”

“Reklam Kurulu, bu fıkra da alt ve üst sınırları belirtilen idari para cezalarını uygularken aykırılığın haksızlık içeriği, aykırılık dolayısıyla elde edilen menfaatin veya neden olunan zararın büyüklüğü ile aykırılığı gerçekleştirenin kusuru ve ekonomik durumu gibi hususları dikkate alır.”

“Gayrisafi gelirini beyan etme yükümlülüğü bulunmayanlar hakkında elli bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.”

“(17) Bu Kanunun;

a) 47/A maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen yükümlülüklerle aykırılığı tespit edilenler hakkında her bir aykırılık için beş milyon Türk Lirası, dördüncü, beşinci ve yedinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem için iki bin iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

b) 47/A maddesinin altıncı fıkrasına aykırı hareket edenlere bu aykırılığın giderilmesi için üç ay süre verilir. Bu süre sonunda aykırılığın giderilmemesi halinde bir milyon Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

c) 80 inci maddesine aykırı olarak piramit satış sistemini başlatan, düzenleyen veya toplantı, elektronik posta veya diğer birçok kimsenin de katılımını sağlamaya elverişli yöntemlerle yayan veya böyle bir sistemin diğer bir şekilde yayılmasını ticari amaçlarla destekleyenler hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.”

MADDE 10- 6502 sayılı Kanunun 77/A maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 11- 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun ek 4 üncü maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(7) Lisans ücretinin hesaplanmasında,

a) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar hesaba dâhil edilmez.

b) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminin, ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinden fazla olmaması şartıyla, izleyen takvim yılında gerçekleştirilen;

1) (a) bendinde belirtilen satış tutarının,

2) Yatırımların proje bazında desteklenmesine dair mevzuat uyarınca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında yatırım teşvik belgesi alınarak gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarının,

iki katı o takvim yılına ilişkin net işlem hacminden indirilir.

c) (b) bendinde belirtilen haddin aşılmadığının tespitinde yüzde on beşin altındaki had aşımaları dikkate alınmaz.”

MADDE 12- 6563 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(5) 2024 yılına ilişkin lisans ücretinin hesaplanmasında, ek 4 üncü maddenin yedinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen yüzde yirmi şartı aranmaz ve aynı bendin alt bentlerinde belirtilen tutarların dört katı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminden indirilir.

(6) 2025 yılına ilişkin lisans ücretinin hesaplanmasında, ek 4 üncü maddenin yedinci fıkrasının (b) bendinin alt bentlerinde belirtilen tutarların üç katı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacminden indirilir.”

MADDE 13- Bu Kanunun;

a) 7 nci ve 8 inci maddesi ile 9 uncu maddesiyle değiştirilen 6502 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin on yedinci fıkrası yayımından dokuz ay sonra,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.

MADDE 14- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.